

**המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון**

**פעולות אגף האכיפה והוצאה לפועל
2008**

**מאת
אבנר שרף**

ירושלים, תשרי התש"ע, אוקטובר 2009

פתח דבר

פרסום זה סוקר את פעילות אגף האכיפה וההוצאה לפועל בשנת 2008 בהשוואה לשנים קודמות.

תפקידו של אגף האכיפה וההוצאה לפועל הוא לאתר את החייבים דמי ביטוח ולאכוף עליהם להסדיר את חובם למוסד והוא עושה זאת בשתי דרכים:

- עיקול נכסי החייבים בידי גובים, בבתייהם ובעסקיהם. אם החייב לא הסדיר את חובותיו במועד, המוסד רשאי ליטול את נכסיו שעוקלו כדי למוכרם ולכסות חלק מהחוב.
- דרישה מגורם שלישי המחזיק נכס של החייב לעקל נכס זה, לדוגמה בנקים, חברות אשראי ומשרד התחבורה. דרישה זו מתבצעת בצורה ממוכנת במשרד הראשי.

בפרסום מובאים נתונים על היקף הפעילות בתחום האכיפה וההוצאה לפועל בשנת 2008 ועל תוצאותיה, גם בהשוואה לשנים קודמות. כמו כן מוצגים נתונים של סקר שבדק את ההשפעות המאוחרות של אמצעי האכיפה על מבוטחים לא-שכירים.

תודתי למר אבנר שרף על ריכוז הנתונים והכנת הפרסום. תודה מיוחדת לגבי מיה עורב-הטל על העריכה הלשונית ולגבי נירה עמיר על ההדפסה.

ד"ר דניאל גוטליב
סמנכ"ל מחקר ותכנון

תוכן העניינים

עמוד

1	עיקרי הממצאים
2	פעולות האכיפה של הגובים
8	פעולות הגובים לפי סניפים
14	ההשפעות המאוחרות של פעולות הגובים מלא-שכירים
17	מכירת חפצים מעוקלים
19	עיקולים על נכסים שבידי צד שלישי

עיקרי הממצאים

במסגרת הגבייה ממבוטחים לא-שכירים וממעסיקים, המוסד לביטוח לאומי פועל באמצעות אגף האכיפה וההוצאה לפועל לאתר את החייבים המפגרים בתשלום דמי הביטוח ולהניעם להסדיר את חובם, בין באמצעות תשלום לגובים בעת ביקורם ובין באמצעות עיקול חפצים ואף הוצאת חפצים מרשותם. המוסד יכול גם לעקל נכסים כספיים של החייבים המצויים אצל גורמים אחרים (כגון בנקים או חברות אשראי) ולעקל כלי רכב ומקרקעין.

בשנת 2008 בוצעו באמצעות הגובים 140.7 אלף ביקורים אצל החייבים – זוהי ירידה של 23.8% במספר הביקורים לעומת השנה הקודמת, כתוצאה מירידה של 14.9% במספר ימי העבודה בשנת 2008 לעומת השנה הקודמת.

בתוקף ההרשאה המאפשרת עיקול חפצים (גמ/2), קיימו הגובים 118.6 אלף ביקורים: ב-11.5% מהם הצליחו לגבות כספים וב-7.9% עיקלו חפצים. ב-22.2 אלף ביקורים בוצעו פעולות מתוקף הרשאה המאפשרת להוציא חפצים מבתי החייבים או מעסקיהם (גמ/4). במסגרת פעילות זו הצליחו הגובים לגבות כספים ב-18.8% מן הביקורים והוציאו חפצים מעוקלים ב-15.3% מהם. הנתונים כוללים גם תזכורות טלפוניות להסדרת החובות, והאגף יפרסם אותם בדוחות הבאים.

בשנת 2008 גבו הגובים ישירות מן החייבים 382 מיליון ש"ח – ירידה של 32% לעומת שנת 2007. יצוין כי לפעולות הגובים יש גם השפעה מאוחרת יותר המתבטאת בהסדרי תשלום, פירעון חובות ותיקוני חשבון בסניפים.

כדי לבחון את מלוא ההשפעה של פעולות הגובים להנעת המבוטחים הלא-שכירים להסדיר חובם למוסד, הוצא מדגם של הרשאות שטופלו בידי הגובים ונבדקו התגובות המאוחרות של החייבים לפעולות הגובים. נמצא כי בשנת 2008 44% מהחייבים שטופלו על סמך הרשאות גמ/2 (עיקול חפצים) הסדירו את חובם – 22.1% בביקור עצמו (השפעה ישירה) ו-21.9% לאחר הביקור (השפעה משנית). בנוגע לביקורים שבוצעו על סמך הרשאות גמ/4 (הוצאת חפצים) נמצא כי 39% מהחייבים הסדירו את חובם: 21.8% מהם שילמו לגובים ועוד 17.2% שילמו מאוחר יותר.

חברת נעמן שקיבלה על עצמה למכור את החפצים המעוקלים מכרה 133 חפצים תמורת כ-0.9 מיליון ש"ח. לאחר ניכוי הוצאות העיקול והמכירה זוכו חשבונות החייבים ב-0.8 מיליון ש"ח.

952 אלף דרישות עיקול הוצאו נגד החייבים (21.2% בהם עיקולים ידניים), על נכסים המצויים בידי צד שלישי. זוהי עלייה של 32.5% לעומת שנת 2007. בעקבות דרישות עיקול אלה בוצעו 72.7 אלף עיקולים, שהם 7.6% מכלל דרישות העיקול, בסכום כולל של כ-31.5 מיליון ש"ח לטובת המוסד.

פעולות האכיפה של הגובים

כללי

תפקידם של הגובים הוא לאתר את החייבים בדמי ביטוח ולהביאם לידי הסדרת חובם למוסד, בין באמצעות תשלום בעת הביקור ובין באמצעות הטלת עיקול על חפצים ואף הוצאת חפצים בפועל, ובכך לגרום להם לבוא לסניף ולשלם את חובם.

האכיפה נעשית באמצעות ההרשאות האלה בחוק:

- הרשאה גמ/2 – לעיקול רכוש חייב – מופעלת על חייבים שסכום החוב שלהם עולה על כמה מקדמות או סכום נתון המתעדכן מעת לעת.
- הרשאה גמ/4 – להוצאת רכוש מעוקל כדי למוכרו – מופעלת על חייבים שלא הסדירו את חובם כנדרש בחוק, בתוך 14 יום לאחר העיקול. הגובים רשאים להוציא רכוש שעוקל בהרשאה גמ/2 ולמוכרו, אם החייב לא יפרע את חובו למוסד בפרק הזמן כנדרש בתקנות.

בשנת 2008 היה גובה החוב המינימלי שבגינו ננקטו צעדי אכיפה והוצאה לפועל כדלקמן: לעובדים עצמאיים – 2,500 ש"ח, למעסיקים שיש להם עד 10 עובדים – 1,500 ש"ח, ולמעסיקים גדולים יותר – 2,500 ש"ח. לעתים ננקטות פעולות גם כלפי חייבים שחובם נמוך יותר. הנתונים התבססו על סיכומי דוחות חודשיים של פעולות הגובים.

מלוח 1 עולה כי בשנת 2008 הושקעו 7,545 ימי עבודה בפעולות הוצאה לפועל – ירידה של 14.9% לעומת השנה הקודמת. ימי העבודה כללו ימי הדרכת גובים חדשים. בימי עבודה אלה בוצעו 140.7 אלף ביקורים לעומת 184.8 אלף בשנה הקודמת – ירידה של 23.8%, הנובעת בעיקרן בשל הירידה במספר ימי העבודה שהושקעו בפעולות האכיפה.

לוח 1: ימי עבודה וביקורי גובי הוצאה לפועל, 2004-2008 (מספרים מוחלטים ואחוז השינוי)

שנה	ימי עבודה	ביקורים			אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	
		סך הכול	לא-שכירים	מעסיקים	במספר ימי העבודה	במספר הביקורים
2004	7,580	143,641	101,805	41,836	0.1	7.7
2005	7,372	140,492	107,120	33,372	-2.7	-2.2
2006	7,501	145,137	112,810	32,327	1.7	3.3
2007	8,864	184,779	141,938	42,841	18.2	27.3
2008	7,545	140,735	103,373	37,362	-14.9	-23.8

בשנת 2008 קיימו הגובים 103.4 אלף ביקורים אצל מבוטחים לא-שכירים (85.5% בהם היו על סמך הרשאות גמ/2) ו-37.4 אלף ביקורים אצל מעסיקים (בהם 80.7% היו על סמך הרשאות גמ/2).

לוח 2: הרשאות לפי סוג המבוטח והרשאה, 2004-2008 (מספרים מוחלטים ואחוזים)

שנה	לא-שכירים			מעסיקים		
	מזה: באחוזים		סך הכול (מספרים מוחלטים)	מזה: באחוזים		אחוז השינוי לעומת שנה קודמת
	הרשאות גמ/2	הרשאות גמ/4		הרשאות גמ/2	הרשאות גמ/4	
2004	89.7	10.3	41,836	83.3	16.7	-14.5
2005	90.3	9.7	33,372	86.1	13.9	-20.3
2006	91.3	8.7	32,327	87.9	12.1	-3.2
2007	90.4	9.6	42,841	88.8	11.2	32.5
2008	85.5	14.5	37,362	80.7	19.3	-12.8

במהלך הביקורים שקיימו הגובים אצל החייבים, נגבו חובות, בוצעו עיקולים והוצאו חפצים. הגובים גם אפשרו לחייבים להסדיר את חובם בסניפי המוסד במועד מאוחר יותר.

באותם מקרים שבהם נמצא העסק סגור, הגובים השאירו הודעה לחייב להסדיר את חובותיו. בבדיקות מדגמיות הוכח, כי רבים מאלה שעסקיהם היו סגורים הסדירו מאוחר יותר את חובם למוסד. באותם מקרים שבהם החייבים עזבו או לא אותרו בכתובת המצויה בידי הסניף, הגובים דיווחו על שינוי כתובת. בעקבות הדיווח התעדכן משלוח הפנקסים לתשלום לכתובת החדשה. במקרים קשים נסגרו תיקים של מעסיקים ונערכו שינויי סוג "ללא-שכירים", תוך העברת חובם ל"חוב אבוד".

בלוחות 3א' ו-3ב' מוצגת התפלגות הביקורים לפי תוצאת הביקור, סוג העיקול וסוג החייב בהתאמה. בלוח 3א' מוצגות התוצאות של כלל פעולות הגובים על פי כל ההרשאות בשנים 2008-2004, תוך חלוקה לפי סוג ההרשאה (גמ/2 ו-גמ/4). מלוח זה אנו למדים כי בשנת 2008 משקל הביקורים שבהם בוצעה גבייה היה 12.6% מכלל פעולות הגובים לעומת 11.5% בשנת 2007. במשקלם של העיקולים והוצאת חפצים חלה עלייה, מ-8.3% ב-2007 ל-9% ב-2008. משקל הביקורים שבהם נמצאה דחייה, לא היה מה לעקל או היתה התנגדות – חלה ירידה ל-37.5% לעומת 41.2% בשנה הקודמת.

עיון בתוצאות הטיפול בהרשאות גמ/2 בשנת 2008 מעלה, כי משקל הביקורים שבהם הצליחו הגובים לגבות כספים מהחייבים היה 11.5% מסך הביקורים. משקלם של הביקורים שבהם בוצעו עיקולים היה 7.9%, וזוהי ירידה לעומת השנה הקודמת שאז היה משקלם 8.4%.

בהרשאות גמ/4 משקל המקרים שבהם בוצעה גבייה עלה מ-12.4% ב-2007 ל-18.8% ב-2008, ומשקל העיקולים והוצאת חפצים עלה בין שתי השנים מ-7.7% ל-18.8% – זאת בעקבות הקמת יחידת גופים לתפיסת רכב שהיתה פעילה ביותר בתחום זה.

מלוח 3ב' אנו למדים כי בביקורים אצל המבוטחים הלא-שכירים משקלם של אלה שבהם נגבו כספים בשנת 2008 היה 8.8% – עלייה לעומת השנה הקודמת שאז היה משקלם 8%, ומשקלם של הביקורים שבהם עוקלו חפצים או הוצאו היה 9.1% לעומת 8.4% ב-2007.

בביקורים אצל המעסיקים נמצא כי בשנת 2008 היה משקל הביקורים שבהם נגבו כספים 23.2%, בדומה לשנה הקודמת. מספר העיקולים והוצאת החפצים היה 8.7% מסך כל הביקורים בשנת 2008, וזו עלייה בהשוואה לשנה קודמת, שבה היה משקלם 8.3% מכלל הביקורים.

עם זאת יש לציין, כי בשנים האחרונות מהווים הביקורים שבהם החייבים עזבו או לא אותרו כשליש מכלל הביקורים, ובעקבותיהם דיווחו הגובים לסניפים על ניתוק קשר על וצורך במאמצים לאתר את כתובתם החדשה או לסגור את תיקם.

לוח 3א': תוצאות ישירות של ביקורי הגובים לפי סוג ההרשאה שטופלה, 2008-2004
(מספרים מוחלטים ואחוזים)

תוצאות ישירות : באחוזים (סה"כ = 100%)						ביקורים		שנה
עזב	סגור	דחייה, אין מה לעקל, התנגדות	עיקולים והוצאת מטלטלים	גבייה	הוסדר לפני הביקור	אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	סך הכול (מספרים מוחלטים)	

סך הכול

21.6	20.0	32.3	9.2	16.1	0.8	3.8	133,393	2003
26.0	24.9	22.3	12.1	14.0	0.7	7.7	143,641	2004
23.0	23.2	32.0	11.3	10.0	0.5	-2.2	140,492	2005
21.1	20.6	35.0	11.4	11.4	0.5	3.3	145,137	2006
18.3	20.3	41.2	8.3	11.5	0.4	27.3	184,779	2007
18.2	22.2	37.5	9.0	12.6	0.5	-23.8	140,735	2008

סה"כ הרשאות גמ/2

21.9	19.7	32.6	9.6	15.4	0.8	8.9	121,127	2003
27.1	25.0	22.0	13.1	12.1	0.7	4.1	126,136	2004
23.3	22.6	32.0	12.0	9.6	0.5	-0.5	125,457	2005
20.9	19.7	35.7	11.9	11.3	0.5	-4.7	131,369	2006
18.4	19.8	41.6	8.4	11.4	0.4	26.0	165,553	2007
18.6	22.2	39.3	7.9	11.5	0.5	-29.4	118,555	2008

סה"כ הרשאות גמ/4

18.2	24.0	24.5	5.1	27.7	0.5	42.7	17,505	2004
20.5	28.6	31.0	5.4	13.9	0.6	-14.1	15,035	2005
22.4	29.5	28.3	6.1	13.2	0.5	-8.4	13,768	2006
17.1	24.3	38.1	7.7	12.4	0.4	39.6	19,226	2007
16.1	21.8	27.5	15.3	18.8	0.5	15.4	22,180	2008

לוח כ'ב: תוצאות ישירות של ביקורי הגובים, 2004-2008
(מספרים מוחלטים ואחוזים)

תוצאות ישירות: באחוזים (סה"כ = 100%)						ביקורים		שנה
עזב	סגור	דחייה, אין מה לעקל, התנגדות	עיקולים והוצאת חפצים	גבייה	הוסדר לפני הביקור	אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	סך הכול (מספרים מוחלטים)	
סה"כ לא-שכירים								
28.5	27.7	21.2	11.9	10.3	0.4	20.6	101,805	2004
24.6	25.2	32.4	11.1	6.3	0.4	5.2	107,120	2005
22.5	22.4	35.4	11.3	8.0	0.4	5.3	112,810	2006
19.7	22.2	41.3	8.4	8.0	0.4	25.8	141,938	2007
19.7	25.0	37.0	9.1	8.8	0.4	-27.2	103,373	2008
מזה: גמ/2								
29.7	27.5	20.6	12.6	9.2	0.4	17.9	91,285	2004
25.1	24.5	32.4	11.7	5.9	0.4	6.0	96,722	2005
22.5	21.4	36.1	11.7	7.9	0.4	6.4	102,957	2006
20.0	21.8	41.3	8.5	8.0	0.4	24.7	128,370	2007
20.3	25.1	38.3	8.0	7.9	0.4	-31.1	88,387	2008
מזה: גמ/4								
18.3	29.0	27.1	5.4	19.8	0.4	50.2	10,520	2004
20.3	31.9	32.6	4.8	9.9	0.5	-1.2	10,398	2005
22.5	33.0	28.8	5.9	9.3	0.5	-5.2	9,853	2006
16.3	26.5	41.2	7.2	8.5	0.3	37.7	13,568	2007
16.6	24.2	29.0	15.6	14.2	0.4	10.5	14,986	2008
סה"כ מעסיקים								
19.8	18.2	25.0	12.8	23.0	1.2	-14.6	41,836	2004
17.9	16.9	30.5	12.1	21.9	0.7	-20.2	33,372	2005
16.1	14.5	33.4	11.9	23.4	0.7	-3.1	32,327	2006
13.5	13.7	41.0	8.3	23.0	0.5	32.5	42,841	2007
14.0	14.5	38.9	8.7	23.2	0.7	-12.8	37,362	2008
מזה: גמ/2								
20.1	18.5	25.9	14.4	19.7	1.4	-20.2	34,855	2004
17.4	16.2	30.9	13.0	21.8	0.7	-17.6	28,735	2005
15.4	13.7	34.2	12.6	23.4	0.7	-1.2	28,412	2006
12.7	12.9	42.6	8.2	23.2	0.4	30.9	37,183	2007
13.8	14.0	42.3	7.3	22.0	0.6	-18.8	30,168	2008
מזה: גמ/4								
18.1	16.4	20.5	4.8	39.6	0.6	32.7	6,985	2004
21.0	21.3	27.5	6.7	22.7	0.8	-33.6	4,637	2005
22.0	20.4	27.3	6.7	23.0	0.6	-6.6	3,915	2006
19.0	19.1	30.7	8.8	21.8	0.6	44.5	5,658	2007
15.0	16.8	24.5	14.8	28.2	0.7	27.1	7,194	2008

בשנת 2008 נגבו 381.5 מיליון ש"ח בביקורי הגובים, וזו ירידה של 32% במונחים נומינליים. מהמבוטחים הלא-שכירים נגבו 125.8 מיליון ש"ח, והיתר – 255.7 מיליון ש"ח – נגבו ממעסיקים (לוח 4).

לוח 4: סכומי החוב שנגבו באמצעות פעולות אכיפה, 2004-2008

שנה	סכומי החוב שנגבו (במיליוני ש"ח)	אחוז שינוי לעומת שנה קודמת
סך הכול		
2004	538.0	-7.7
2005	633.9	17.8
2006	457.9	-27.8
2007	561.2	22.6
2008	381.5	-32.0
לא-שכירים		
2004	96.0	-4.3
2005	105.2	9.6
2006	101.9	-3.1
2007	135.7	33.2
2008	125.8	-7.3
מעסיקים		
2004	442.0	-8.5
2005	528.7	19.6
2006	356.0	-32.7
2007	425.5	12.0
2008	255.7	-39.9

פעולות הגובים לפי סניפים

בסניפים רבים חלו שינויים במספר ימי העבודה של הגובים – בחלקם גדלו ובחלקם הצטמצמו. ראוי לציון גידול ניכר בסניפים אשדוד – 32.3%, וחיפה – 23.4%.

המדדים שלפיהם קיבלו הסניפים "ימי גובים" היו תלויים במספר ההרשאות שכל סניף קיבל, לפי עומק הפיגור ולפי היקף החובות בקבוצות חוב בסניף. מספר ימי העבודה השפיע ישירות על השינויים במספר הביקורים של הגובים בסניפים.

במספר הביקורים חל גידול ניכר בסניף אשדוד (30%), ובהרשאות גמ/4 שטופלו בידי הגובים חל גידול בסניפים חיפה (48.2%), פתח תקוה (34%) ונתניה (33.8%).

שיעור הביקורים שבהם הצליחו הגובים לגבות כספים, לבצע עיקולים ולהוציא חפצים בלט במיוחד בסניפים נצרת (35.2%), חדרה (28.8%) וכרמיאל (29.2%). כמו כן חל גידול ניכר בסכומי הגבייה שנגבו בסניפים בני ברק ואשדוד.

בלוח ב' נמצא כי חל גידול ניכר במספר הביקורים על פי הרשאות גמ/2 בסניפים: אשדוד – 30.7% וחיפה – 18.3%. משקל בולט של הביקורים שבהם נגבו כספים, בוצעו עיקולים והוצאו חפצים נמצא בסניפים כרמיאל – 29% ונצרת – 26.9%. ראוי לציון גידול ניכר בסכומי הגבייה בהרשאות אלה בשנת 2008 בסניפים חיפה ובני ברק.

מלוח ג' עולה כי בסניפים פתח תקוה וכפר סבא חל גידול במספר הרשאות גמ/4 (126.4%-ו-115.9% בהתאמה לעומת השנה הקודמת). בסניף נצרת נמצא כי הגובים הצליחו לגבות כספים, להטיל עיקולים על חפצים ולהוציא נכסים של חייבים (56.3% מהסה"כ).

על-פי לוח ד', המציג פעולות הגובים על המבוטחים הלא-שכירים, נמצא כי בסניף אשדוד וטבריה חל גידול בשנת 2008 במספר הרשאות שטופלו בידי הגובים – 22.4%-ו-10.2%, בהתאמה, לעומת שנת 2007.

שיעור ניכר של המקרים שבהם הצליחו הגובים לגבות כספים ולעקל ולהוציא חפצים מבתי חייבים נמצא בכרמיאל – 25.2%, ובנצרת – 29.2%. באחוזי גידול בסכומי הגבייה שנגבו בשנת 2008 לעומת 2007 בלטו הסניפים חיפה וקריות.

בלוח ה' נמצא כי חל גידול ניכר בביקורי גובים אצל המעסיקים בסניף נצרת ואשדוד בשנת 2008 לעומת 2007 (81.1%-ו-55.1%, בהתאמה). בסניפים נצרת וטבריה נרשמו שיעורים גבוהים בהצלחת הגובים לגבות כספים ולעקל ולהוציא חפצים (43.7%-ו-38.2%, בהתאמה).

לוח 5א': סך כל פעולות הגובים על כל החייבים, לפי סניף, 2008

סניף	ימי עבודה		ביקורים שנערכו			מספרים מוחלטים	אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	סך הכול	מזה: ביקורי גמ/4 כאחוז מסה"כ	אחוז השינוי לעומת 2007	שיעור גביית כספים עיקולים והוצאת חפצים בסה"כ הביקורים	סכומי החוב שנגבו בהוצאה לפועל (אלפי ש"ח)	אחוז השינוי בגבייה בהשוואה ל-2007
	מספרים	אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	אחוז השינוי לעומת 2007	מזה: ביקורי גמ/4 כאחוז מסה"כ	סך הכול								
סך הכול	7,545	-14.9	140,735	15.8	-23.8	21.7	381,476	-32.0					
ירושלים	505	-25.6	11,308	12.3	-31.8	22.1	31,824	-3.4					
תל אביב	493	-27.9	8,758	7.9	-24.8	14.6	22,703	-37.9					
חיפה	195	23.4	3,642	48.2	1.4	19.3	9,140	129.9					
אשדוד	250	32.3	7,688	4.7	30.0	19.8	23,839	156.3					
אשקלון	195	-19.8	4,460	11.0	-36.8	21.2	3,402	-40.5					
באר שבע	327	-27.5	8,113	13.5	-31.2	22.0	20,653	-31.9					
בני ברק	86	-28.9	1,986	1.4	-29.7	15.3	9,292	237.6					
חדרה	464	-38.6	9,065	10.1	-38.7	28.8	33,920	-70.2					
חולון	236	-10.9	4,884	19.9	-2.3	12.9	3,973	16.8					
טבריה	510	-7.3	7,510	5.1	-2.6	22.9	36,878	-33.2					
יפו	264	-29.6	5,800	19.5	-26.0	16.2	7,538	-14.4					
כפר סבא	335	-20.4	6,939	15.4	-21.3	-16.8	16,520	-42.5					
כרמיאל	245	-9.9	3,581	10.1	-31.9	29.2	11,096	-66.5					
נהריה	410	-31.6	6,046	14.8	-34.2	20.7	30,415	-2.8					
נצרת	225	-28.8	3,229	28.1	-30.4	35.2	8,156	-70.0					
נתניה	258	-16.5	4,811	33.8	-11.2	14.7	6,218	-9.7					
עפולה	172	-28.3	2,978	2.6	-25.0	24.8	22,047	8.5					
פתח תקוה	434	-5.0	6,961	34.0	-5.4	19.8	18,011	-6.5					
קריות	124	-8.8	2,287	2.7	-13.3	20.7	10,982	27.6					
ראשון לציון	206	-26.2	4,565	15.7	-40.1	20.0	1,788	-61.1					
רחובות	361	-20.3	9,043	9.6	-28.8	20.5	16,149	-5.6					
רמלה	325	-38.0	8,963	7.3	-39.6	18.1	11,164	-72.1					
רמת גן	287	-25.8	5,441	12.4	-28.5	12.1	17,175	-18.7					
משרד ראשי	638	-	2,677	100.0	-	97.5	8,593	-					

לוח 5ב': פעולות הגובים באמצעות הרשאות גמ/2, לפי סניף, 2008

גבייה		ביקורים שנערכו				סניף
אחוז השינוי בגבייה בהשוואה לשנה קודמת	סכומי החוב שנגבו בהוצאה לפועל (אלפי ש"ח)	שיעור גביית כספים ועיקולים בסך כל הביקורים	אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	מזה : לא- שכירים (אחוזים)	סך הכול (מספרים מוחלטים)	
-35.1	324,109	19.3	-28.4	74.6	118,555	סך הכול
-12.6	27,332	19.4	-34.9	76.3	9,913	ירושלים
-28.6	16,151	13.6	-24.4	80.1	8,065	תל אביב
306.6	6,620	25.3	18.3	86.2	1,885	חיפה
155.5	23,192	19.3	30.7	71.9	7,324	אשדוד
-41.1	2,570	20.7	-35.5	71.7	3,971	אשקלון
-35.1	18,804	21.5	-29.4	74.9	7,021	באר שבע
246.1	9,275	15.2	-28.9	84.7	1,958	בני ברק
-71.1	32,209	26.8	-40.3	44.3	8,152	חדרה
49.6	2,593	11.5	-4.1	89.5	3,911	חולון
-32.6	33,913	21.9	-1.0	66.8	7,124	טבריה
-17.6	5,350	15.2	-29.6	85.1	4,671	יפו
-51.8	12,779	14.3	-29.4	74.1	5,868	כפר סבא
-67.2	10,683	29.0	-36.1	57.5	3,219	כרמיאל
-5.0	28,684	21.2	-40.2	55.9	5,150	נהריה
-77.3	5,833	26.9	-38.0	63.5	2,323	נצרת
-40.1	3,354	11.8	-31.0	86.6	3,183	נתניה
8.3	21,821	24.9	-23.0	63.0	2,901	עפולה
-15.0	13,600	19.5	-27.2	88.0	4,591	פתח תקוה
27.2	10,934	20.8	-12.1	56.0	2,226	קריות
-63.6	1,345	20.9	-43.0	76.2	3,849	ראשון לציון
-7.5	14,875	20.7	-29.4	87.0	8,172	רחובות
-57.8	10,155	18.0	-40.8	89.6	8,313	רמלה
-39.2	12,037	11.1	-29.2	82.8	4,765	רמת גן
-	-	-	-	-	-	משרד ראשי

לוח 5ג': פעולות הגובים באמצעות הרשאות גמ/4 לפי סניף, 2008

גבייה		ביקורים שנערכו				סניף
אחוז השינוי בגבייה בהשוואה לשנה קודמת	סכומי החוב שנגבו בהוצאה לפועל (אלפי ש"ח)	שיעור גביית כספים ועיקולים בסך כל הביקורים	אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	מזה : לא- שכירים (אחוזים)	סך הכול (מספרים מוחלטים)	
-6.7	57,367	34.1	15.4	67.6	22,180	סך הכול
168.8	4,492	41.6	3.0	74.9	1,395	ירושלים
-53.0	6,552	26.4	-29.1	42.4	693	תל אביב
7.4	2,520	12.9	-12.1	57.5	1,757	חיפה
188.8	647	29.4	16.3	82.1	364	אשדוד
-38.6	832	24.9	-45.9	66.9	489	אשקלון
37.5	1,849	25.5	-40.8	62.6	1,092	באר שבע
-76.4	17	21.4	-60.6	82.1	28	בני ברק
-23.4	1,711	46.8	-18.0	65.2	913	חדרה
-17.3	1,380	18.4	5.3	74.0	973	חולון
-39.2	2,965	40.4	-25.0	50.0	386	טבריה
-5.3	2,188	20.3	-5.9	59.3	1,129	יפו
67.4	3,741	30.5	115.9	59.0	1,071	כפר סבא
-26.5	413	30.7	64.5	66.9	362	כרמיאל
59.4	1,731	17.4	55.3	66.0	896	נהריה
50.0	2,323	56.3	1.5	47.0	906	נצרת
122.0	2,864	20.4	103.0	86.1	1,628	נתניה
31.4	226	19.5	-61.9	31.2	77	עפולה
35.3	4,411	20.4	126.4	79.2	2,370	פתח תקוה
269.2	48	16.4	-43.0	41.0	61	קרית
-50.7	443	14.8	-18.4	71.1	716	ראשון לציון
24.3	1,274	18.5	-22.6	72.3	871	רחובות
-93.7	1,009	18.8	-17.7	88.6	650	רמלה
283.1	5,138	19.1	-22.5	68.3	676	רמת גן
						משרד
-	8,593	97.5	-	64.7	2,677	ראשי

לוח 25': פעולות הגובים אצל המבוטחים הלא-שכירים, לפי סניף, 2008

אחוז השינוי בהשוואה לשנה קודמת	סכומי החוב שנגבו באמצעות הוצל"פ (באלפי ש"ח)	שיעור גביית כספים, עיקולים והוצאת חפצים מסך כל הביקורים	ביקורים שנערכו			סניף
			אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	אחוז הרשאות גמ/4 מסך הכול	סך הכול (מספרים מוחלטים)	
-7.3	125,839	17.9	-27.2	14.5	103,373	סך הכול
-43.8	7,179	20.6	-35.9	12.1	8,612	ירושלים
2.4	4,609	11.1	-27.8	4.4	6,757	תל אביב
390.9	6,170	16.8	6.1	38.3	2,634	חיפה
77.9	7,151	16.7	22.4	5.4	5,562	אשדוד
-33.7	1,861	18.5	-40.8	10.3	3,175	אשקלון
-46.7	3,623	20.2	-37.7	11.5	5,946	באר שבע
34.6	1,875	13.6	-33.9	1.4	1,682	בני ברק
-33.3	12,304	20.3	-50.8	14.2	4,204	חדרה
-4.2	2,045	11.3	-4.2	17.1	4,220	חולון
46.5	7,131	15.0	10.2	3.9	4,955	טבריה
14.9	1,213	12.4	-28.0	14.4	4,644	יפו
-28.2	6,185	12.5	-31.8	12.7	4,980	כפר סבא
-36.7	5,027	25.2	-23.5	11.6	2,094	כרמיאל
-24.6	8,929	13.9	-37.3	17.0	3,470	נהריה
-29.3	3,706	29.2	-51.3	22.4	1,900	נצרת
-8.9	3,499	13.4	-13.2	33.7	4,158	נתניה
-14.9	6,483	20.0	-22.5	1.3	1,851	עפולה
86.5	8,294	17.6	-2.4	31.7	5,916	פתח תקוה
101.3	2,397	10.4	8.1	2.0	1,272	קריות
-55.5	1,153	16.7	-45.5	14.8	3,442	ראשון לציון
-9.3	8,519	20.2	-30.7	8.1	7,738	רחובות
-15.7	9,288	17.9	-38.0	7.2	8,023	רמלה
51.9	2,865	10.1	-31.7	10.5	4,406	רמת גן
-	4,333	97.4	-	100.0	1,732	משרד ראשי

לוח 5ה': פעולות הגובים אצל מעסיקים, לפי סניף, 2008

אחוז השינוי בהשוואה לשנה קודמת	סכומי החוב שנגבו באמצעות הוצל"פ (באלפי ש"ח)	שיעור גביית כספים, עיקולים והוצאת חפצים מסך כל הביקורים	ביקורים שנערכו			סניף
			אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	אחוז הרשאות גמ/4 מסך הכול	סך הכול (מספרים מוחלטים)	
-39.9	255,637	31.9	-12.8	19.3	37,362	סך הכול
22.2	24,645	27.1	-14.1	13.0	2,696	ירושלים
-43.6	18,094	26.5	-12.7	19.9	2,001	תל אביב
9.3	2,970	26.0	-9.2	74.1	1,008	חיפה
216.0	16,688	27.8	55.1	3.1	2,126	אשדוד
-47.1	1,541	27.7	-24.2	12.6	1,285	אשקלון
-27.6	17,030	27.0	-3.0	18.8	2,167	באר שבע
445.8	7,417	25.0	7.8	1.6	304	בני ברק
-77.3	21,616	36.1	-22.0	6.5	4,861	חדרה
52.1	1,928	23.2	11.8	38.1	664	חולון
-40.9	29,747	38.2	-20.6	7.6	2,555	טבריה
-18.3	6,325	31.3	-16.3	39.8	1,156	יפו
-48.6	10,335	27.8	29.3	22.4	1,959	כפר סבא
-75.9	6,069	34.8	-41.0	8.1	1,487	כרמיאל
10.5	21,486	29.7	-29.5	11.8	2,576	נהריה
-79.7	4,450	43.7	81.1	36.1	1,329	נצרת
-10.7	2,719	22.8	4.3	34.6	653	נתניה
22.5	15,564	32.6	-28.7	4.7	1,127	עפולה
-34.4	9,717	32.5	-19.5	47.3	1,045	פתח תקוה
15.8	8,585	33.7	-30.6	3.5	1,015	קריות
-68.2	635	29.8	-14.1	18.4	1,123	ראשון לציון
-1.0	7,630	22.5	-14.5	18.5	1,305	רחובות
-93.5	1,876	19.4	-50.8	7.9	940	רמלה
-25.6	14,310	20.5	-10.4	20.7	1,035	רמת גן
						משרד
-	4,260	97.8	-	100.0	945	ראשי

ההשפעות המאוחרות של פעולות הגובים מלא-שכירים

גובי המוסד לביטוח לאומי עושים פעולות אכיפה כדי לגבות דמי ביטוח מן החייבים הלא-שכירים המפגרים בתשלומים. בסמכותם לגבות כספים ולהטיל עיקולים על סמך הרשאות גמ/2 ולהוציא חפצים במידת הצורך על סמך הרשאות גמ/4. הם מקיימים ביקורים אצל החייבים ומנסים לגבות את החובות במלואם או בחלקם. במקרים שבהם העסק או הבית של החייבים סגור, הגובים משאירים הודעה. במקרים שבהם החייבים עזבו את הכתובת הרשומה בגוף ההרשאה, הם מדווחים על כך לסניף ולמשרד הראשי.

הגובים מדווחים בסטטיסטיקה חודשית על פעולותיהם ועל סכומי הגבייה שאותם הצליחו לגבות מהחייבים. הדוח החודשי מציג את הפעולות הישירות שעשו הגובים, אך אין בכוחם של נתונים אלה להציג את מלוא ההשפעה של הפעולות על החייבים, המתבטאת בהנעה להסדיר את החוב דרך תקבולים והסדרי תשלומים ובתיקוני חשבון המתבטאים בשינויי סוג ותיקוני שומה.

כדי לעמוד על מלוא ההשפעה (הישירה והמשנית) של פעולות הגובים על החייבים, הוצא מדגם של 800 מקרים של הרשאות גמ/2 ו-436 בהרשאות גמ/4 שבוצעו בשנת 2008 בסניפים תל אביב, רחובות, ירושלים, פתח תקוה חיפה ובאר שבע, ונרשמו תוצאות הביקורים שבוצעו אצל החייבים שאותרו. יצוין כי מספר ביקורים רב באותה כתובת נספר כביקור אחד אם התקיימו באותה תקופה.

כדי לאתר את ההשפעה המאוחרת שנוצרה בעקבות פעולות הגובים, נבדק חשבונם של החייבים ונרשמו התשלומים ושינויי החשבון שהתרחשו בתוך שלושה שבועות ממועד הביקור. לא הובאו בחשבון קיזוזים ותשלומי מקדמות שאותם חובה לשלם או תקבולים שנבעו מהעברות מגורמי חוץ, כגון מס הכנסה, מע"מ, מכירות רכוש מעוקל והעברת כספים מעוקלים מבנקים במסגרת העיקולים מצד שלישי. בניתוח הנתונים נעשה שימוש גם בנתונים מילוליים שאותם רשמו הגובים ופקידי הגבייה בסניפים.

נוסף על כך, באותם מקרים שבהם דווח על ביקורים נוספים של גובים מאוחר יותר או שהוטלו עיקולים על צד שלישי שהניבו תוצאות כספיות, נוטרלו תגובות החייבים שהושפעו מן הפעולות האלה.

מלוח א' אנו למדים כי שיעורי ההצלחה הישירה של הגובים בהרשאות גמ/2 לעיקול רכוש מחייבים שמהם נגבו כספים ובוצעו עיקולים היה 22.1%. אולם מיתוספת לכך השפעה משנית: 21.9% מן החייבים אשר קודם לכן לא הסדירו את חובם במישרין עם הגובים, פנו למוסד בעקבות המגע עם הגובים או בעקבות השארת הודעה בידי הגובים, כדי להסדיר את חובם באמצעות תשלומים, לתקן חשבון או להגיע להסדרי תשלומים. מכאן שההשפעה הכוללת של פעולות הגובים הסתכמה ב-44% מהמקרים.

מדידת שיעור ההצלחה הכספית אצל החייבים שנגבו מהם כספים בלבד (ללא עיקולים) ושנעשו בעבורם פעולות חשבוניות שונות להסדרת החוב, מורה כי מ-3.3% מהחייבים נגבו כספים ישירות. היתר, 30.9%, הסדירו את חובם בסניף. בסך הכול ההשפעה מבחינה כספית מסתכמת בכך ש-34.2% מהחייבים הסדירו בסופו של דבר את חובם למוסד.

בבחינת השינויים הכספיים אנו מוצאים, כי סך החוב שנרשם בגוף הרשאה לכלל החייבים שנכללו במדגם היה 5.9 מיליון ש"ח. 2.5% מתוכם שילמו החייבים בעת ביקורם של הגובים ועוד 20.4% הוסדרו בידי החייבים מאוחר יותר בסניפים. בסך הכל הוסדרו 22.9% מהחוב.

בדיקת הפעולות שנעשו בחשבונות החייבים במדגם הנוכחי מורה כי מתוך 348 פעולות שבוצעו 33.9% היו תקבולים, 23% היו הסדר תשלומים ו-43.1% היו תיקוני חשבון ושינוי סוג. בדיקת סכומי החוב שהוסדרו מורה כי הוסדרו בסך הכול 1.3 מיליון ש"ח, בהם 31.4% תקבולים, 37.8% הסדרי תשלומים ו-30.8% תיקוני חשבון ושינוי סוג המבוטח.

בהרשאות גמ/4 הצליחו הגובים לגבות כספים ולבצע עיקולים בעת הביקור אצל 21.8% מהחייבים. 17.2% מהחייבים – שלגביהם לא היו תוצאות עקב ביקור הגובים – פנו לסניף מאוחר יותר להסדרת חובם. מכאן שפעולות הגובים השפיעו ב-39% מהמקרים.

מבין המקרים שבהם נגבו כספים בלבד, 17% מהחייבים שילמו במישרין לגובים ו-20.9% הסדירו את חובם בסניפים. כלומר תוצאה כספית בלבד נמצאה ב-37.9% מחשבונות החייבים.

בדיקת סכומי החוב ששולמו מראה, כי סך החוב שנרשם בגוף הרשאה היה 5 מיליון ש"ח. 9.2% מהם שולמו במישרין לגובים ועוד 16.9% מהחוב שולמו או הוסדרו בסניפים מאוחר יותר. כלומר ההשפעה הכספית הכוללת של פעולות הגובים מתבטאת בכך ש-26.1% מהחוב הוסדר בסופו של דבר. עוד נמצא, כי מספר הפעולות שבוצעו על סמך הרשאה גמ/4 היה 189, מתוכן 50.2% תקבולים, 25.9% הסדרי תשלומים ו-23.9% תיקוני חשבון ושינוי סוג.

הרכב החוב הכספי שהוסדר על סמך הרשאות גמ/4 היה 48.7% תקבולים, 39.3.7% הסדרי תשלומים ו-12% תיקוני חשבון ושינוי סוג המבוטח.

השוואת הנתונים בשנת 2008 לשנים קודמות מעלה כי בפעולות על סמך הרשאות גמ/2 נרשמה עלייה בשיעור ההצלחה הכולל (44% לעומת 37.8% ב-2007). כמו כן נרשמה עלייה בשיעור ההצלחה בפעולות על סמך הרשאות גמ/4: 39% בשנת 2008 לעומת 32.6% בשנת 2007.

בהשוואת שיעורי ההצלחה ה"גבייתיות" עולה כי בהרשאות גמ/2 חלה עלייה – 34.2% ב-2008 לעומת 30.4% ב-2007. גם בהרשאות גמ/4 חלה עלייה בין שתי השנים: 37.9% לעומת 31.9%, בהתאמה.

בחינת התחלקות הגבייה לפי צורת הגבייה מעלה כי חלו שינויים במשקל התקבולים בשתי דרכי פעולות הגובים (גמ/2 ו-גמ/4) מסך כל סוגי התשלומים: בהרשאות גמ/2 חלה ירידה בשיעור התקבולים מ-39.2% ב-2007 ל-31.4% ב-2008. בשיעור התקבולים שנגבו בהרשאות גמ/4 חלה עלייה – מ-45.6% ל-48.7%, בהתאמה.

לוח 6א': השוואת התוצאות בהרשאות גמ/4 לעומת גמ/2 בקרב המבוטחים הלא-שכירים, 2006-2008 (מספרים מוחלטים ואחוזים)

הרשאות גמ/4			הרשאות גמ/2			
2006	2007	2008	2006	2007	2008	
450	423	436	800	800	800	סך כל המקרים
35.7	32.6	39.0	43.9	37.8	44.0	סך כל ההצלחה (אחוזים)
19.1	14.9	21.8	24.6	19.4	22.1	מזה: תוצאות ישירות*
16.6	17.7	17.2	19.3	18.4	21.9	תוצאות משניות
34.4	31.9	37.9	33.3	30.4	34.2	סך כל הצלחות הגבייה**
14.4	13.5	17.0	4.3	4.1	3.3	כאחוז מהסך הכול תוצאות ישירות
20.0	18.4	20.9	29.0	26.3	30.9	תוצאות משניות
6,631	5,539	5,039	7,017	6,020	5,925	סכומי חוב בגוף ההרשאה (אלפי ש"ח) שינויים כספיים ביתרות כאחוז מסך כל החוב
19.1	17.2	26.1	17.0	18.9	22.9	תוצאות ישירות בידי גובים כאחוז מסך כל החוב
7.3	5.7	9.2	2.1	3.0	2.5	תוצאות משניות בידי חייבים כאחוז מסך כל החוב
11.8	11.5	16.9	15.9	15.9	20.4	מספר הפעולות בחשבון המבוטח
175	156	189	340	313	348	כאחוז מהסך הכול
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	מזה: תקבולים
42.3	48.1	50.2	35.3	37.4	33.9	הסדר תשלומים
29.7	30.1	25.9	29.7	23.6	23.0	תיקוני חשבון ושינוי סוג
28.0	21.8	23.9	35.0	39.0	43.1	סכום החוב שהוסדר (אלפי ש"ח)
1,281	960	1,323	1,266	1,137	1,356	סך הכול (אחוזים)
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	מזה: תקבולים
47.0	45.6	48.7	34.0	39.2	31.4	הסדרי תשלומים
40.1	40.7	39.3	48.6	36.8	37.8	תיקוני חשבון ושינוי סוג
12.9	13.7	12.0	17.4	24.0	30.8	

* מספר המקרים שבהם נעשו עיקולים ותשלומים.
** מספר המקרים שבהם נגבו תשלומים בלבד.

מכירת חפצים מעוקלים

במסגרת עבודתם של הגובים, הוציאו המעקלים חפצים וציוד מביתם או מעסקיהם של החייבים שלא הסדירו את חובם למוסד ואשר לדעת הגובים אין סיכוי לגבות מהם ישירות את החוב. החפצים שהוצאו הועברו למחסן זמני בקרבת הסניף, כדי לאפשר לחייב לשחרר אותם לאחר הסדרת החוב בתוך שלושה שבועות ממועד הוצאתם. לאחר מועד זה, אם לא הוסדר החוב, החפצים הועברו למחסן של חברת נעמן, שטיפלה בריכוז, באחסון ובמכירת המיטלטלים המעוקלים במכרזים פומביים. הנתונים בפרסום זה נלקחו מדוחות של תוצאות המכירה הנשלחים לסניפים והנרשמים בסופו של דבר בחשבונו של החייב.

בשנת 2008 נמכרו במסגרת זו 133 חפצים, בהם 98 כלי רכב, בסכום כולל של 981 אלף ש"ח. לאחר ניכוי הוצאות העיקולים והמכירה הסתכמה ההכנסה נטו מן המכירה ב-810 אלף ש"ח, כלומר כ-82.6% מערך המכירה.

קיימים שלושה סוגי הוצאות: עלות האחסון במחסן ממ"ן, דמי מכירה (כ-10%-15% מהנכס הנמכר) ועלות הוצאות המיטלטלים בידי המעקלים: 195 ש"ח לחפץ ו-245 ש"ח לרכב הנגבים מהמבוטח, כפי שנוכל ללמוד מלוח א'7.

21 מהפריטים (15.8 מכלל המעוקלים) נמכרו בסכומים שלא כיסו את עלות ההוצאות שהיו למוסד בגין מכירתם. עקב זאת נאלץ המוסד לשלם 4,000 ש"ח מתקציבו.

לוח א'7: פירוט תוצאות המכירה בערכים כספיים, 2008 (מספרים מוחלטים ואחוזים)

אחוזים מסכום המכירה ברוטו	סכומים (באלפי ש"ח)	
100.0	981.1	סך כל ערך מכירות
14.7	144.8	עלות חברת נעמן
2.7	26.4	עלות הגובים*
17.4	171.2	סך כל עלות מכירות
82.6	809.9	הכנסה נטו

* סכום זה נגבה על חשבון המבוטח.

מנתונים מפורטים לפי סניפים בלוח א'7 עולה כי 12% מהחפצים שנמכרו היו בסניף חולון ואחריו סניף נצרת – 11.2% מהחפצים שנמכרו.

לוח ז'ב': מכירות באמצעות חברת ממ"ן, 2004-2008 (מספרים מוחלטים ואחוזים)

שנה	סך כל המכירות			סך כל ההכנסה (אלפי ש"ח)			מתוכם חפצים שנמכרו בהפסד	
	סך כל החפצים שנמכרו	מזה: כלי רכב	אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	ברוטו (לפני ניכוי ההוצאות)	נטו בניכוי ההוצאות	אחוז ההכנסה נטו מהברוטו	כמות	אחוזים מסך הכול
2004	323	138	152.4	2,588	2,001	77.3	124	38.4
2005	290	173	-10.2	2,859	2,443	85.4	73	25.1
2006	354	270	22.1	3,661	3,052	83.4	56	15.8
2007	252	206	-28.8	2,649	2,222	83.9	28	11.1
2008	133	98	-47.3	981	809	82.6	21	15.8

לוח ז'ג': סכום המכירות של חפצים שנמכרו, 2008 (ערכים כספיים באלפי ש"ח)

סניף	סך הכל מכירות					מכירות בהן הכנסה נטו חיובי				
	חפצים	מזה: כלי רכב	סכום מכירות	סכום הכנסה נטו	מכירות / יתרה	חפצים	סכום מכירות	סכום הכנסה נטו	מכירות / יתרה	מזה: חפצים בהפסד
סך הכול	133	98	981.2	809.1	82.6	112	975.3	814.3	83.5	21
ירושלים	5	5	83.0	71.4	87.3	5	83.0	72.4	87.3	-
תל אביב	7	3	28.8	22.2	77.3	7	28.8	22.2	77.3	-
חיפה	2	2	26.6	23.1	86.9	2	26.6	23.1	86.9	-
אשדוד	3	3	45.3	39.8	87.8	3	45.3	39.8	87.8	-
אשקלון	1	-	0.2	-0.1	-	-	-	-	-	1
באר שבע	9	8	74.0	61.7	83.3	8	74.0	61.8	83.6	1
חדרה	12	5	19.1	12.1	63.3	10	18.8	12.7	67.4	2
חולון	16	15	139.8	111.8	79.9	12	136.5	112.2	82.2	4
טבריה	6	4	34.4	27.5	80.0	4	34.4	27.9	81.1	2
יפו	14	7	27.3	18.6	68.0	12	27.1	18.8	69.3	2
כפר סבא	5	4	58.4	50.2	86.0	5	58.4	50.2	86.0	-
כרמיאל	7	5	53.3	44.9	84.3	4	52.7	45.5	86.3	3
נהריה	2	1	20.1	17.2	86.0	1	20.0	17.4	87.0	1
נצרת	15	15	149.6	122.4	81.8	14	149.2	123.0	82.4	1
נתניה	3	3	36.0	30.8	85.4	3	36.0	30.8	85.4	-
עפולה	5	1	1.2	-0.9	-	2	0.6	0.1	15.4	3
פתח תקוה	11	9	59.3	47.5	80.0	11	59.3	47.5	80.0	-
קריות	1	-	0.2	0.0	-	-	-	-	-	1
ראשלי"צ	1	1	13.3	11.6	86.7	1	13.3	11.6	86.7	-
רחובות	2	2	11.3	9.2	82.1	2	11.3	9.2	82.1	-
רמלה	3	3	78.1	69.6	89.1	3	78.1	69.6	89.1	-
רמת גן	3	2	21.9	18.5	84.5	3	21.9	18.5	84.5	-

עיקולים על נכסים שבידי צד שלישי

במקביל לפעולות הגובים נשלחו דרישות עיקול על נכסים שבידי צד שלישי, כגון כספים, משכורות, רכב ונדל"ן.

מלוח 8א' אנו למדים כי מספר דרישות העיקול על צד שלישי שבוצעו בשנת 2008 היה 952.6 אלף – עלייה של 32.5% לעומת השנה הקודמת. מהתפלגות דרישות העיקול בשנת 2008 לפי סוג הדרישה אנו למדים, כי 31.3% מהם היו לעיקול נכסים וניירות ערך בבנקים, 38.9% לקופות גמל, 17.8% ליתרות זכות בחברות אשראי ו-2.5% לעיקול רכב.

לוח 8א': עיקולים על נכסים שבידי צד שלישי לפי סוג העיקול, 2004-2008 (מספרים מוחלטים ואחוזים)

שנה	דרישות העיקול		סוג דרישות העיקול באחוזים מסך הכול (סה"כ = 100%)					
	סך הכול (באלפים)	אחוז השינוי לעומת שנה קודמת	כספים וניייע בבנקים	קופות גמל	חברות אשראי	משרד התחבורה	מוטבים *	אחרים **
סך הכול								
2004	869.3	63.0	57.4	9.3	19.1	5.4	2.1	6.7
2005	726.1	-16.5	56.6	9.2	20.0	4.2	2.7	7.3
2006	690.0	-5.0	52.3	7.8	24.4	3.9	2.4	9.3
2007	719.0	4.2	47.8	12.0	24.0	3.4	2.6	10.2
2008	952.6	32.5	31.3	38.9	17.8	2.5	1.6	7.9
לא-שכירים								
2004	617.5	79.6	60.7	11.5	14.6	5.4	1.5	6.3
2005	533.8	-13.6	60.7	11.1	16.5	3.8	1.4	6.5
2006	500.3	-2.3	58.3	9.8	21.1	3.4	1.1	6.3
2007	514.8	2.9	52.9	15.3	19.9	2.9	1.1	7.9
2008	746.5	45.0	29.8	48.9	12.9	1.9	0.6	5.9
מעסיקים								
2004	251.9	32.9	49.3	3.8	29.9	5.7	3.8	7.5
2005	192.4	-23.6	45.1	3.6	29.4	5.2	6.5	10.2
2006	189.7	-1.5	36.6	2.8	33.0	5.0	5.5	17.1
2007	204.2	7.6	34.7	3.6	34.5	4.8	6.3	16.1
2008	206.0	0.9	36.5	2.6	35.4	4.6	5.5	15.4

* יתרות זכות של ספקים ונותני שירותים למשרדי ממשלה, המצויים אצל החשב הכללי במשרד האוצר.
** כולל עיקולי משכורות, דמי שכירות, נדל"ן ועוד.

לוח 8'ב' מציג את תוצאות הטיפול בדרישות עיקול על נכסים שבידי צד שלישי בשנת 2008 שעליהם יש נתונים מפורטים. על-פי הנתונים, ב-7.6% מדרישות העיקול, כולל עיקול על כלי רכב, נרשמו עיקולים על צד שלישי. אין ברשותנו נתונים על סכומי החוב שנגבו בדרך זו.

77.8% מכלל הדרישות לעיקול לא בוצעו בגלל העדר של נכסים או שלא היה אפשר לעקלם או שהם כבר עוקלו לזכות אחרים. ב-14.2% טרם התקבלה תשובה מהיעד שאליו הופנה צו העיקול.

מבחינת שיעורי ביצוע עיקולים כאחוז מן הדרישות, נמצא כי בדרישות עיקול כלי רכב שיעור הביצוע גבוה ביותר: 83.5% מכלי הרכב שהופנתה אליהם דרישת עיקול עוקלו. שיעור גבוה זה לעומת שאר העיקולים נובע מכך שלמוסד מידע רב יותר על מהות הבעלות של כלי רכב מאשר על החשבונות המצויים ביעדים אחרים, כמו בנקים וקופות גמל.

במסגרת עיקולים על נכסים בידי צד שלישי עוקלו בפועל 31.5 מיליון ש"ח (לוח 8'ד').

מלוח 8'ג' אפשר ללמוד על השינויים שחלו בעיקולים שנעשו כאחוז מסך כל דרישות העיקול, לפי מקבלי הודעות עיקול בשנים האחרונות. במשקלן של דרישות העיקול שיעדן היה בנקים בכלל דרישות העיקול חל גידול חד, מ-0.7% בשנת 2004 ל-5.4% בשנת 2008, ובמשקלן של דרישות שיעדן חברות אשראי חל גידול מ-3.0% ל-13.6% בין שתי השנים.

אף שמשקל דרישות העיקול שיעדן משרד התחבורה (לעיקול רכבים) בכלל דרישות העיקול ירד בשנים האחרונות מ-5.4% בשנת 2004 ל-2.5% בשנת 2008, עדיין מצליח אגף ההוצאה לפועל להטיל עיקול ברוב המקרים, אם כי חלה ירידה בשיעור העיקול, מ-88.7% בשנת 2004 ל-83.5% בשנת 2008. אף שמשקל דרישות העיקול ב"מוטבים" הוא קטן ביותר, כ-2% בשנים הנסקרות, הרי שבקבוצה זו נרשמה הצלחה גדולה: 51.3% מכלל דרישות העיקול בשנת 2004 והשתפר יותר ל-83.9% בשנת 2008.

לעומת זאת אף שמשקלן של דרישות עיקול שיעדן היה קופות גמל בכלל דרישות העיקול היה גבוה ביותר בשנת 2008 – 38.9%, הן לא הניבו אלא עיקולים מעטים ביותר (0.1% מסך דרישות העיקול ביעד זה בשנה זו). כתוצאה מכך ירד משקל העיקולים בסך הכל דרישות העיקול מ-9.4% בשנת 2007 ל-7.6% בשנת 2008.

לוח 8ב': עיקולים על נכסים שבידי צד שלישי לפי סוג החייב וסוג העיקול, 2008
(מספרים מוחלטים ואחוזים)

תוצאות הטיפול : באחוזים (סה"כ = 100%)				סך הכול דרישות העיקול	יעד
לא ידוע	לא התקבלה תשובה	לא בוצע עיקול	בוצע עיקול		
סך הכול					
0.4	14.2	77.8	7.6	952,649	סך הכול
0.7	24.3	69.6	5.4	297,888	בנקים
0.1	1.8	98.0	0.1	370,144	קופות גמל
0.0	4.9	81.5	13.6	169,174	חברות אשראי
0.0	1.0	15.5	83.5	23,550	משרד התחבורה
0.0	11.7	4.4	83.9	15,590	מוטבים
0.6	60.1	38.4	0.9	76,303	אחר
לא שנירים					
0.3	11.2	83.3	5.2	746,563	סך הכול
0.6	22.5	70.6	6.3	222,731	בנקים
0.1	1.5	98.3	0.1	364,757	קופות גמל
0.0	2.7	88.4	8.9	96,240	חברות אשראי
0.0	0.7	16.0	83.3	14,138	משרד התחבורה
0.0	9.5	4.1	86.4	4,315	מוטבים
0.9	55.6	42.4	1.1	44,382	אחר
מעסיקים					
0.4	25.3	57.9	16.4	206,086	סך הכול
1.0	29.9	66.5	2.6	75,157	בנקים
0.0	22.9	77.1	0.0	5,387	קופות גמל
0.0	7.8	72.5	19.7	72,934	חברות אשראי
0.0	1.6	14.5	83.9	9,412	משרד התחבורה
0.0	12.5	4.5	83.0	11,275	מוטבים
0.3	66.3	32.7	0.7	31,921	אחר

**לוח ג'8: עיקולים על נכסים שבידי צד שלישי, כאחוז מסך דרישות העיקול
בכל תא, 2004-2008**

שנה	יעד העיקול						
	סך הכול	בנקים	קופות גמל	חברות אשראי	משרד התחבורה	מוטבים	אחרים
סך הכול							
2004	7.2	0.9	0.5	3.0	88.7	51.3	2.0
2005	8.3	1.1	0.5	8.5	90.0	76.2	1.8
2006	9.1	1.5	0.2	12.1	90.8	74.1	1.1
2007	9.4	4.8	0.1	8.1	82.6	85.5	0.9
2008	7.6	5.4	0.1	13.6	83.5	83.9	0.9
לא-שכירים							
2004	6.5	1.0	0.6	1.3	89.8	47.7	2.0
2005	6.3	1.1	0.6	5.5	91.4	77.3	1.8
2006	7.2	1.6	0.2	9.3	92.1	87.1	1.3
2007	7.4	5.4	0.1	5.2	83.7	86.7	1.1
2008	5.2	6.3	0.1	8.9	83.3	86.4	1.1
מעסיקים							
2004	9.0	0.7	0.2	5.1	86.3	54.8	2.1
2005	14.0	0.9	0.3	13.3	87.2	75.5	1.8
2006	14.2	1.0	0.1	16.9	88.3	67.0	0.8
2007	14.4	2.2	0.0	12.4	81.0	85.0	0.7
2008	16.4	2.6	0.0	19.7	83.9	82.9	0.7

מספר דרישות העיקול של נכסים שבידי צד שלישי עלה באופן בולט בסניפים חולון (95.4%), אשדוד (71.6%) ובאר שבע (65.6%). שיעור העיקולים הידניים הבולט נמצא בסניפים ראשון לציון (37.9%) מסך הכל) וכרמיאל (29.4%) (לוח ד'8).

לוח 28': דרישות עיקול על נכסים שבידי צד שלישי לפי סניף, 2008

דרישות עיקול כאחוז מסך הכול			דרישות עיקול על צד שלישי				סניף
משרד התחבורה	חברות אשראי	נכסים בבנקים	אחוז השינוי בסך הכול לעומת שנה קודמת	מזה: לא-שכירים כאחוז מסך הכול	עיקולים ידניים כאחוז מסך הכול	סך הכול (מספרים מוחלטים)	
2.5	17.8	31.4	32.5	78.4	21.2	952,649	סך הכול
3.1	14.1	25.6	78.7	81.4	18.6	89,617	ירושלים
2.5	30.5	25.8	15.5	70.4	27.0	53,678	תל אביב
2.0	19.7	38.5	20.1	69.8	26.2	32,480	חיפה
1.4	12.5	21.3	71.6	85.6	16.7	16,363	אשדוד
2.6	11.0	42.6	16.1	84.8	19.8	17,862	אשקלון
3.2	7.7	35.0	65.6	81.3	18.0	66,619	באר שבע
0.6	44.8	31.8	-22.4	93.4	25.2	22,365	בני ברק
2.0	15.8	30.3	33.4	84.1	23.9	17,433	חדרה
2.4	12.2	28.2	95.4	80.6	14.4	66,882	חולון
2.6	15.8	34.2	18.6	79.0	20.6	49,001	טבריה
1.3	28.3	16.1	6.6	82.2	26.1	72,498	יפו
3.2	16.5	35.1	27.3	72.8	27.7	38,531	כפר סבא
2.0	9.8	66.1	4.1	64.8	29.4	12,692	כרמיאל
2.2	7.5	48.2	46.6	81.2	25.3	32,313	נהריה
2.5	11.3	29.2	81.1	80.3	9.3	130,608	נצרת
3.0	13.9	34.1	42.5	82.6	24.1	31,106	נתניה
2.5	17.9	40.5	15.2	64.7	28.8	17,103	עפולה
2.8	25.1	35.7	39.8	81.5	27.8	49,368	פתח תקוה
1.9	16.8	42.1	22.5	54.4	24.3	19,247	קרית
1.8	28.6	26.8	-18.9	65.6	34.9	19,808	ראשלי"צ
2.9	23.6	36.9	4.6	82.1	28.9	24,819	רחובות
3.4	21.0	31.9	56.8	76.6	22.2	33,741	רמלה
1.4	23.2	27.2	-23.9	79.5	22.3	35,164	רמת גן
9.4	23.6	51.7	-27.0	1.4	28.2	3,351	לא ידוע

מבדיקת ביצוע עיקולים של נכסים שבידי צד שלישי לפי סניפים, עולה כי שיעורי ביצוע ניכרים יש בסניפים באר שבע (10%), תל אביב (9.7%) ורמלה (9.4%) (לוח 8ה').

כדאי לציין את סכומי החוב הבולטים שעוקלו לטובת המוסד בסניפים ירושלים – 6.6 מיליון ש"ח, ובאר שבע – 3.4 מיליון ש"ח: 20.9% ו-9.8% בהתאמה, מסך הכל סכומי החוב שעוקל.

בשיעורי ביצוע עיקולים מצד שלישי בלטו הסניפים באר שבע (7.4%) וירושלים (6.7%) (לוח 18). בקרב המעסיקים בלטו בשיעורי עיקול ניכרים הסניפים ירושלים – (23.4%), וטבריה (21.8%) (לוח 18).

גם בשנת 2008 שיעור ביצוע העיקול כאחוז מדרישות עיקול הנכסים בבנקים היה קטן (5.4% בלבד מכלל דרישות העיקול), למרות המאמץ הגדול המושקע במשלוח ההודעות ליעד זה. שיעור דל זה הוא תוצאה של המידע המצומצם ביותר העומד לרשות המוסד על מספרי החשבונות השייכים לחייבים בבנקים ועל מצבם הכספי. לעומת זאת, בעיקולי רכב שיעורי הביצוע גבוהים ביותר: מתוך 23.6 אלף דרישות לעיקול רכב שנשלחות למשרד התחבורה 83.5% מהן נענות בחיוב והרכב מעוקל לטובת המוסד (לוח 18).

לוח 8': ביצוע סך כל עיקולי נכסים שבידי צד שלישי לפי סניף, 2008

סכום החוב שעוקל (אלפי ש"ח)	דרישות עיקול			סניף
	מזה: בוצע עיקול		סך הכול	
	אחוזים מסך הכול	מספרים מוחלטים		
31,469	7.6	72,651	952,649	סך הכול
6,588	9.8	8,815	89,617	ירושלים
3,091	9.7	5,224	53,678	תל אביב
638	8.2	2,652	32,480	חיפה
269	6.4	1,055	16,363	אשדוד
362	6.3	1,132	17,862	אשקלון
3,408	10.0	6,688	66,619	באר שבע
527	3.8	839	22,365	בני ברק
315	6.5	1,140	17,433	חדרה
1,517	7.0	4,663	66,882	חולון
2,230	8.6	4,217	49,001	טבריה
996	5.1	3,702	72,498	יפו
1,070	8.8	3,386	38,531	כפר סבא
422	6.9	875	12,692	כרמיאל
1,341	6.8	2,184	32,313	נהריה
1,912	6.5	8,485	130,608	נצרת
566	7.1	2,223	31,106	נתניה
485	8.7	1,485	17,103	עפולה
1,177	6.2	3,044	49,368	פתח תקוה
249	7.7	1,479	19,247	קריות
708	7.4	1,467	19,808	ראשון לציון
452	7.7	1,921	24,819	רחובות
1,077	9.4	3,181	33,741	רמלה
841	6.1	2,132	35,164	רמת גן
1,228	19.8	662	3,351	אחר

לוח 18: ביצוע עיקולי נכסים שבידי צד שלישי בקרב המבוטחים הלא-שכירים לפי סניף, 2008

סכום החוב שעוקל (אלפי ש"ח)	דרישות עיקול				סניף
	מזה: בוצע עיקול		עיקולים ידניים כאחוז מסך הכול	סך הכול	
	אחוזים מסך הכול	מספרים מוחלטים			
9,132	5.2	38,867	17.7	746,563	סך הכול
1,418	6.7	4,922	13.7	72,969	ירושלים
692	5.8	2,203	22.1	37,763	תל אביב
195	5.4	1,220	22.7	22,683	חיפה
104	4.9	680	12.5	14,002	אשדוד
153	4.6	690	16.3	15,143	אשקלון
1,202	7.4	4,026	14.5	54,173	באר שבע
196	2.7	568	23.8	20,878	בני ברק
163	4.8	707	22.2	14,653	חדרה
490	5.3	2,858	10.2	53,917	חולון
275	5.1	1,970	15.9	38,706	טבריה
371	3.7	2,191	24.5	59,626	יפו
643	6.4	1,798	25.3	28,061	כפר סבא
203	6.1	502	28.9	8,226	כרמיאל
342	4.7	1,222	24.5	26,254	נהריה
766	4.1	4,343	6.7	104,837	נצרת
235	5.5	1,405	22.1	25,679	נתניה
136	6.0	661	20.1	11,060	עפולה
551	4.7	1,909	25.8	40,254	פתח תקוה
118	5.5	576	26.2	10,463	קריות
71	4.4	566	21.3	13,001	ראשון לציון
127	4.9	993	27.2	20,370	רחובות
345	6.3	1,624	19.6	25,839	רמלה
336	4.4	1,230	17.7	27,958	רמת גן
-	6.3	3	12.5	48	אחר

לוח 28: ביצוע עיקולי נכסים שבידי צד שלישי בקרב המעסיקים לפי סניף, 2008

סכום החוב שעוקל (אלפי ש"ח)	דרישות עיקול				סניף
	מזה: בוצע עיקול		עיקולים ידניים כאחוז מסך הכול	סך הכול	
	אחוזים מסך הכול	מספרים מוחלטים			
22,337	16.4	33,784	34.0	206,086	סך הכול
5,170	23.4	3,893	40.3	16,648	ירושלים
2,399	19.0	3,021	38.7	15,915	תל אביב
443	14.6	1,432	34.2	9,797	חיפה
165	15.9	375	41.8	2,361	אשדוד
209	16.3	442	39.0	2,719	אשקלון
2,206	21.4	2,662	33.4	12,446	באר שבע
331	18.2	271	45.3	1,487	בני ברק
152	15.6	433	32.9	2,780	חדרה
1,027	13.9	1,805	32.0	12,965	חולון
1,955	21.8	2,247	38.3	10,295	טבריה
625	11.7	1,511	33.7	12,872	יפו
427	15.2	1,588	34.1	10,470	כפר סבא
219	8.4	373	30.4	4,466	כרמיאל
999	15.9	962	28.5	6,059	נהריה
1,146	16.1	4,142	20.1	25,771	נצרת
331	15.1	818	33.9	5,427	נתניה
349	13.6	824	44.8	6,043	עפולה
626	12.5	1,135	36.5	9,114	פתח תקוה
131	10.3	903	22.0	8,784	קריות
637	13.2	901	60.7	6,807	ראשון לציון
325	20.9	928	37.1	4,449	רחובות
732	19.7	1,557	30.8	7,902	רמלה
505	12.5	902	40.0	7,206	רמת גן
1,228	20.0	659	28.5	3,303	אחר

לוח ח8': ביצוע עיקולים על נכסים שבידי צד שלישי בבנקים ובמשרד התחבורה, לפי סניף, 2008

משרד התחבורה		חברות אשראי		בנקים		סניף
ביצוע עיקול כאחוז מסך הכול	סך הכול	ביצוע עיקול כאחוז מסך הכול	סך הכול	אחוזים	סך הכול	
83.5	23,550	13.6	169,174	5.4	298,888	סך הכול
83.8	2,804	15.5	12,649	9.5	22,931	ירושלים
79.1	1,328	14.4	16,376	5.1	13,843	תל אביב
83.9	657	16.5	6,404	4.2	12,499	חיפה
83.3	234	23.5	2,050	6.8	3,491	אשדוד
78.8	457	14.4	1,971	3.9	7,613	אשקלון
80.3	2,161	26.9	5,105	9.4	23,292	באר שבע
78.4	139	2.7	10,019	4.0	7,113	בני ברק
88.2	348	13.7	2,757	5.4	5,290	חדרה
86.7	1,617	14.6	8,165	6.7	18,829	חולון
84.6	1,282	18.0	7,736	4.2	16,762	טבריה
79.8	978	8.0	20,549	6.9	11,686	יפו
81.7	1,224	20.6	6,339	3.9	13,537	כפר סבא
92.3	248	13.2	1,246	4.0	8,390	כרמיאל
89.4	714	21.5	2,412	3.5	15,576	נהריה
88.6	3,248	15.8	14,801	5.2	38,186	נצרת
81.7	918	14.5	4,337	4.5	10,618	נתניה
83.8	420	14.4	3,066	3.9	6,932	עפולה
80.5	1,376	7.5	12,377	3.4	17,647	פתח תקוה
82.6	374	20.1	3,242	3.0	8,103	קריות
81.1	359	14.7	5,664	2.8	5,316	ראשלי"צ
77.5	724	11.1	5,861	3.2	9,167	רחובות
80.8	1,134	14.8	7,102	6.1	10,770	רמלה
86.7	490	11.2	8,156	3.8	9,565	רמת גן
92.1	316	15.4	790	7.6	1,732	לא ידוע